

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

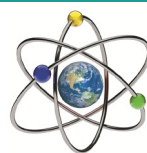

№2(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 342 sahifa,
2-fevral, 2026-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

O'quvchilarni intellektual rivojlantirishning psixologik omillari.....	22
<i>Ashurov Ramzidin Ramazonovich</i>	
Maktabgacha ta'limda bolaning kitobxonlik madaniyatini shakllantirishda oila bilan ishlashning nazariy asoslari	27
<i>Jumanova Fatima Uralovna, Allaberganova Munisa Begimboy qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tizimida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanishning metodologik asoslari	32
<i>Jo'rayeva Nargiza Tairovna, Bekbergenova Yulduz Tanirbergen qizi</i>	
Faoliyatli yondashuv asosida maktabgacha 6-7 yoshli bolalarda nutqiy ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi	35
<i>Ziyodullayeva Mohirabonu Ikromjon qizi</i>	
Davlat ta'lim muassasalarida manfaatlar to'qnashuvini boshqarishning tashkiliy-huquqiy mexanizmlari ...	39
<i>Xaybatullaeva Sojidxon Ziyatullayevna</i>	
Umumta'lim maktablarida jismoniy tarbiya darslarining samaradorligini oshirishda integratsion yondashuv	42
<i>Kamoliddinov Mirzohid</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining mantiqiy tafakkurini rivojlantirishda interfaol metodlarning samaradorligi	45
<i>Kamoliddinova Dilnoza Axmadilaxanovna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda kreativ faollikni rivojlantirish mexanizmlari.....	48
<i>Nurjanova Rayxan Urazbaevna</i>	
Sinf biologiya fanini o'qitishda TIMSS topshiriqlardan foydalanish metodikasi va baholash mezonlari	52
<i>Xaitboyeva Dilorom Rustam qizi</i>	
Qandli diabet tashxisli bemorlarda shaxs tuzilmasining emotsional komponentlari	56
<i>Sadikova Umida Botirovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirishda pedagogik diagnostikani amalga oshirishning natijaviyligi	60
<i>Maxmutazimova Yulduz Raxmatovna, Qodirova Shaxnoza Saidazim qizi</i>	
Kasbiy imij shakllanishida psixologik jihatlarning tafovutlari	64
<i>Aminova Dilnoza Orifjonovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlarining jamoa bilan ishlash jarayonida yetakchilik kompetensiyalarini rivojlantirish	69
<i>Abdiyeva Fazilat Fayzulla qizi</i>	
Kichik maktab yoshidagi bolalar shaxsi rivojlanishida psixologik moslashuvning tipik xususiyatlari	73
<i>Mirsaitova Guzal Baxodirovna</i>	
Oliy ta'lim tizimida variativ modellastirish asosida talabalarning kreativ faoliyatini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarining qo'llanilishi	76
<i>Quvvatova Mohira Hikmatillayevna</i>	
Interfaol treninglar orqali o'qituvchilarning innovatsion fikrlashini rivojlantirish tajribasi	79
<i>Abdiyeva Shodiyona Yodgor qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda milliy qadriyatlar asosida axloqiy tarbiyani shakllantirishning ahamiyati.....	82
<i>Zulayxo Nazarova, Qarshiboyeva Muxlisa Ismatullo qizi</i>	
Ijodiy qobiliyatni o'stirishda pedagogik mahorat va innovatsion metodlar	85
<i>Mutallibova Odinaxon Mirzaolimjon qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida olimpiadalarga tayyorlashda masalalar yechish texnologiyasi 11-sinf misolida	89
<i>Aslonov Xayrullo Shukrullo o'g'li</i>	

Bokschi qizlarni texnika taktikasini takomillashtirish.....	94
<i>Axmedov Latifjon G'ayrat o'g'li</i>	
Ixtisoslashtirilgan terminologiyaning asosiy lingvistik xususiyatlari	99
<i>Axmedova Dilnoza Anvarovna</i>	
Interfaol metodlar orqali zamonaviy darslarni tashkil etishning o'ziga xos tendensiyalari	102
<i>Bakirov Otabek Bo'ranovich</i>	
Boshqaruv psixologiyasi terminlarini tarjima qilishning metodologik muammolari	106
<i>D. J. Norboyeva</i>	
Raqamli transformatsiya sharoitida oliy ta'lim muassasalari talabalari ruhiyatiga virtual muhitning salbiy ta'siri	110
<i>Giyosov Ulug'bek Eshpulatovich, Turayeva Nigora Husniddin qizi</i>	
Hamshiralik ishida raqamli texnologiyalardan foydalanishning samaradorligi.....	113
<i>Rasulova Gulmira, Amonova Dildora, Abdurahmonov Aziz, Hakimova X. X.</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kognitiv qobiliyatlarni shakllantirishda zamonaviy pedagogik yondashuvlar	117
<i>Jumayev Xushboq Soatmumin o'g'li</i>	
Principles of Organising Autonomous Learning.....	121
<i>Khazratova Zukhra Mamaraimovna</i>	
Najot – ta'limda, najot-tarbiyada	124
<i>Mo'minova Manzura Mamasodiqjonovna</i>	
Educational Potential of Museum Pedagogy and Criteria for its Application in Developing Historical Thinking of Pre-Service History Teachers.....	127
<i>Niyozov Javlonbek</i>	
Landshaft dizayni vastasida bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyachilarining estetik va kreativ ko'nikmalarini rivojlantirish	131
<i>Radjapova Zuxra Tirkashevna</i>	
Abdulla Avloniy pedagogik merosida shaxs psixologiyasi masalalari.....	134
<i>S. O. Mamarasulov, D. A. Egamberdiyeva</i>	
TBL metodini qo'llash orqali o'quvchilarning madaniyati va ijtimoiy muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish....	138
<i>Sodikova Oyshakhon Muxammadsodik</i>	
Pedagogik innovatsiyalarni boshqarishning nazariy-metodologik asoslari.....	142
<i>Soliqova Barno Sodiq qizi</i>	
Boshlang'ich ta'lim magistratura talabalarining ijodiy faolligini rivojlantirish shart-sharoitlari	146
<i>Yarmatov Shermo'min Rahmatovich</i>	
Формирование готовности родителей детей старшего дошкольного возраста к выполнению воспитательной функции в семье.....	149
<i>Атаджанова Сохиба Талиповна</i>	
Redjio pedagogik yondashuv asosida maktabgacha katta yoshdagi bolalarda mantiqiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish pedagogik muammo sifatida	152
<i>Djamilova Nargiza Nuritdinovna, Otahonova Marjona</i>	
Talabalarda algoritmik kompetentlikni rivojlantirishning sun'iy intellekt va Big Data Analytics asosida o'quv faoliyatini real vaqt rejimida kuzatuvchi va boshqaruvchi konseptual modelni takomillashtirish.....	155
<i>Kayumova Nazokat Rashitovna</i>	
Raqamli ta'lim muhitida chet tili o'qituvchilari va talabalar o'rtasidagi interaktsiyaning pedagogik samaradorligi va innovatsion mexanizmlari	163
<i>Eshonqulova Umida Xolmirzayevna</i>	
MTTlarda nutqni rivojlantirishga doir mashg'ulotlarda interfaol usullardan foydalanish texnologiyasi	168
<i>To'laboyeva Iqbolaxon Olimjonovna</i>	
Ta'lim jarayonidagi konfliktlar.....	173
<i>Abulova Mohigul Komiljonzoda</i>	
Talabalarining bolalarda ijtimoiy moslashuvni shakllantirishga kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish	176
<i>Inomova Mahliyo Yusuf qizi</i>	

Shaxs tuzilmasida ma'naviy intellekt: nazariy-metodologik tahlil va psixologik interpretatsiya	179
Mirxoliqova Charos Xabibullaevna	
18-20 yoshli belbog'li kurashchilarning musobaqa oldi jismoniy tayyorgarliklari	183
Muzafarov Muxammadali Maxsudovich	
Talabalarda mustaqil ta'lim topshiriqlaridan foydalanib kasbiy madaniyatini rivojlantirishga zamonaviy yondashuvlar (boshlang'ich ta'limda tarbiya fani misolida)	187
Yadgarova Surayyo	
Maktab o'quvchilariga pedagogik ta'sir ko'rsatishda o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish	190
Yo'ldoshova Shahlo Shukurullo qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini ma'naviy-ma'rifiy faoliyatga tayyorgarligini rivojlantirishning nazariy tahlili	194
Yusupova Sanobar Odil qizi	
Типология научного текста: от жанровой классификации к дискурсивной модели	197
Бахтияр Катибжанович Саттаров	
Взаимодействие педагога и семьи в профилактике и преодолении стресса у детей дошкольного возраста	201
Г. С. Алиходжаева, Х. Рахимова	
Условия эффективности инклюзивного образования	206
Г. С. Алиходжаева, Л. О. Бекмуродова	
Педагогическая готовность к обучению в школе детей билингов	211
Г. С. Алиходжаева, Н. А. Ганиева	
Педагогические условия формирования эмоционального интеллекта у дошкольников	216
Джалилова Феруза Намазовна	
Milliy meros va musiqiy madaniyatning yosh avlod tarbiyasidagi o'rni	219
Zuhridin Azizov	
Госпитальная школа как пространство поддержки и развития ребёнка (на примере госпитальной школы при детской клиники Синсиннати, США)	222
Муминов Р. Р., Хакимова Н. Х., Набиева Г. Г.	
Интерактивные формы работы в процессе профориентации детей дошкольного возраста	227
Н. Т. Жураева, С. М. Ахмеджанова	
Samarali hamkorlikdagi faoliyatga tayyorlashga oid yondashuvlar	231
Hojiyeva Zulfiya O'ktamovna	
Поэтапное вовлечение детей с расстройствами аутистического спектра в дошкольное инклюзивное образование: комплексный анализ научно-теоретических и практических подходов	234
Сабина Рагимова Ровшан кызы, Айсель Масимова Арастун кызы	
Umumta'lim maktablarida fizika fanini o'qitish metodikasini rivojlantirishda sun'iy intellektdan foydalanishni boshqarishni takomillashtirish	245
Allaniyazova Bibigul Sarsenbay qizi	
Boshlang'ich sinflarda ona tili va o'qish savodxonligi darslariga kreativ fikrlash asosida tayyorlash	248
Botirova Jumagul Chori qizi	
Boshlang'ich sinflarda fanlarni o'qitish metodikasini rivojlantirishda sun'iy intellektdan foydalanishni boshqarishni takomillashtirish	254
Kaypova Gulnara Muratbaevna	
Umumta'lim maktablarida tabiiy-ilmiy savodxonlik ko'nikmalarining rivojlantirish masalalari	257
Davletova Hamida Xasan qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini ma'naviy axloqiy ruhda tarbiyalashning psixologik jihatlari	261
Fayzullayev Ermat Majidovich, Ortiqova Mashxura	
Orkestr va ansamblarning fan sifatidagi o'rni va tarbiyaviy ahamiyati	265
Fayzullayev Ermat Majidovich	
Maktab fizika darslarida interaktiv dasturlar va simulyatorlardan foydalanish metodikasi	269
Xayriddinova Malikaxon Qodirxon qizi	

Musiqada midi musiqiy cholg'ularning raqamli interfeysi.....	274
<i>Omonov Xasanxon Sulaymonovich</i>	
Karyera o'sishida gender tafovutlarning ahamiyati.....	277
<i>Yulchiboyeva Nazokatxon Iqboljon qizi</i>	
Bo'lajak musiqa o'qituvchilarining kreativlik sifatlarini rivojlantirishga ta'sir etuvchi pedagogik omillar	283
<i>Omonov Xasanxon Sulaymonovich, Normuradova Nafisa Kuchkarovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ekologik tarbiyasi – ijtimoiy pedagogik muammo sifatida	287
<i>Kasimova Dilrabo Baxadirovna, Marjona Atoyeva Ismat qizi</i>	
Ilk yoshdagi bolalar psixologiyasi va rivojlanish xususiyatlari.....	291
<i>Kayumova Nargiza Mirziyatovna, Ne'matjonova Gulzira Ne'matjon qizi</i>	
Jadid pedagogik tafakkurida "o'qituvchi" fenomeni.....	294
<i>Xushbokov Oybek Uralovich</i>	
Maktabga tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarida savol berish malakalarini shakllantirish	296
<i>Erhanova Nasiba Absayitovna</i>	
Musiqiy ta'limda xalq va zamonaviy qo'shiqlar vositasida maktabgacha yoshdagi bolalarning etnomadaniy komponentlarni shakllantirish	298
<i>Qurbanova Muslima Shavkatbek qizi</i>	
Umumta'lim maktablari o'quvchilarida tadbirkorlik ko'nikmalarini tarkib toptirish metodikasi (biologiya fani misolida).....	300
<i>Akmalova Farida Dilmurod qizi</i>	
Maktabgacha ta'limda adaptiv ta'lim texnologiyalari yordamida bolalar ijodkorlik ko'nikmasini shakllantirish mazmuni.....	304
<i>To'xliboyeva Zuxra Abdumutal qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi iqtidorli bolalar bilan ishlashda ta'lim texnologiyasi	308
<i>Xudoyberdiyeva Durdona Baxodir qizi</i>	
Pedagogik-psixologik qarashlarda otaning oiladagi o'zni haqidagi tasavvurlarni shakllantirish dinamikasiga oid fikrlar talqini.....	311
<i>Karshiyeva Dilafuz Suyunovna, Maxamatova Munisa Mamirzo qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilariga ingliz tilini o'qitishning nazariy va amaliy asoslari	314
<i>Axmatqulova Maxfuza Shuhrat qizi</i>	
Integrativ yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarda interpersonal intellekt ko'nikmalarini rivojlantirish ...	318
<i>G'ulomova Oychehra No'monjon qizi</i>	
Etnomadaniy qadriyatlarni integratsiyalashgan ta'lim jarayonida maktabgacha yoshdagi bolalarga singdirishning samarali yo'llari.....	321
<i>G'ulomxo'jayeva Mushtariy Elmurod qizi</i>	
Boshlang'ich sinf ona tili darslarida grafik organayzerlardan foydalanish	324
<i>Iroda Isroilova</i>	
Buxoro iqlimi va tabiiy resurslaridan samarali foydalanish: ekologik va fizik-geografik yondashuv	329
<i>Mardonova Saodat Muzaffarovna</i>	
Effective Traditional and Innovative Approaches in English Language Teaching: Evidence From EFL Classrooms	333
<i>Yuldoshev Khaydarbek</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining lug'at boyligini rivojlantirishda lingvopedagogik yondashuvning nazariy-metodologik asoslari.....	336
<i>Allayarova Sojida Umirzakovna</i>	
Механизмы использования цифровых педагогических технологий для обеспечения непрерывности образовательного процесса учащихся начальных классов в условиях длительного лечения	339
<i>Турсунова Д. З., Холлиева Н. Х.</i>	

BOSHLANG'ICH SINFLAR O'QUVCHILARINI MA'NAVIY AXLOQIY RUHDA TARBIYALASHNING PSIXOLOGIK JIHATLARI

Fayzullayev Ermat Majidovich

Jizzax DPU Musiqiy ta'lim kafedrası dotsenti, p.f.n.

Ortiqova Mashxura

Jizzax DPU Muxandislik grafikasi yo'nalishi 1-kurs talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqola mazmunida Boshlang'ich sinf o'quvchilarini ma'naviy axloqiy ruxda tarbiyalashning psixologik jihatlari yuzasidan fikr mulohazalar bildiriladi.

Kalit so'zlar: sezgi, tafakkur, ijodiy tafakkur, bilish jarayoni, ob'ekt, ma'naviy-ma'rifiy, dunyoqarash, kognitiv, pragmatik, nutq, qobiliyat, kreativlik.

Abstract: The content of this article outlines opinions on the psychological aspects of educating primary school students in a spiritual and moral spirit.

Key words: intuition, thinking, creative thinking, cognitive process, object, spiritual and educational, worldview, cognitive, pragmatic, speech, abilities, creativity.

Аннотация: В содержании данной статьи изложены мнения о психологических аспектах воспитания учащихся младших классов в духовнонравственном духе.

Ключевые слова: интуиция, мышление, творческое мышление, познавательный процесс, объект, духовно-образовательное, мировоззрение, познавательное, прагматическое, речь, способности, творчество.

KIRISH

Manbalarda qayd etilishicha, motivatsiyaning ichki va tashqi turlari mavjud. Ichki motivatsiyada, birinchi galda shaxsning ichki hislari, sezgilari, shuningdek, tafakkur tarzi tabiiy holda namoyon bo'ladi. Sub'ektga tashqi muhit tomonidan muayyan faoliyatga ta'sir ko'rsatilishi tashqi motivatsiyadir.

M.Davletshin tafakkur operatsiyalari, tafakkurning mantiqiy shakllari, tafakkur turlari, mustaqil tafakkurni shakllantirish masalalarini tahlil qilar ekan, bu xususida shunday fikr yuritadi: "Tafakkur inson aqliy faoliyatining yuqori shakli. Real olamni aks ettirishning umumlashgan va bevosita usuli bo'lib, ob'ektlar orasidagi bog'liqlik, bilish jarayoni, yangi bilimlarni ochish, ijodiy, muammoli masalalarni yechishga qaratilgan jarayondir... Tafakkurning o'ziga xos xususiyatlari uning til bilan bevosita bog'liqligidir. Tafakkur borliqni umumlashgan holda aks etishidir".^[1]

Psixolog tafakkurning asosiy mexanizmlarini tadqiq qilar ekan, jarayonda ob'ekt yangi aloqalarga kirishishi, yangi tushunchalarni kashf etishi, bunda ob'ektdan yangi mazmun namoyon bo'lishi, uning yangi qirralari, yangi xususiyatlari ochilishi; shuningdek, ijodiy fikrlashning yangilikni ochish xususiyatiga egaligi hamda tafakkur rivoji ta'lim xarakteriga bog'liqligini alohida qayd etadi. Demak, shaxs fikrlash tarzining u (intilish) yoki bu (pasayish) tomonga o'zgarishi unga motivatsiya beruvchi harakatlar tizimiga chambarchas bog'liq.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

E.G'oziyev tomonidan ta'lim jarayonida shaxsning individual-tipologik xususiyatlari, o'quvchilar o'quv-biluv motivlari rivojlanishi, ularning aqliy taraqqiyoti, o'quv faoliyatini boshqarish, komil inson tarbiyasining psixologik muammolari tadqiq etilgan^[2]. Zamonaviy ta'lim oldida turgan asosiy maqsadga baho berar ekan, olim o'quvchi shaxsini bilimlar bilan qurollantirish emas, balki ularni mustaqil hamda mantiqiy fikr yuritish faoliyatiga o'rgatishdan iboratligi, bunda ijodiy fikr yuritish jarayoni qanday amalga oshirilishiga doir fikrlarini tavsiya etadi. Unga ko'ra:

- fikr yuritish faoliyatida eng avval hal qilinishi zarur bo'lgan masala aniqlab olinishi;
- muammoni hal qilish yoki masalani yechish uchun zarur bo'lgan barcha bilimlarni (qoidalar, faktlar, qonuniyatlar, xossalar, muhim belgilar, munosabatlar, bog'lanishlar va h.k.) tatbiq qilish;
- masala yoki muammoga taalluqli faraz ilgari surilishi, bosqichlar taxmin qilinishi, yechish to'g'risida yo'l-yo'riqlar ishlab chiqilishi;
- muammoni hal qilish uchun mo'ljallangan gipotezani tekshirish zarurati tug'ilishi, muammoni nazariy jihatdan hal qilish uchun ilgari surilgan gipotezaning to'g'riligi yoki noto'g'riligi;
- muammo yoki masalani hal qilish, yechim topish olingan natijalarni to'g'riligiga qanoat hosil qilish uchun muammoni hal qiluvchi, uni tekshirish bilan aqliy harakatlar yakunlanishi o'z ifodasini topadi.

Bugungi kunda pedagog va psixolog olimlar tomonidan o'quv-biluv motivatsiyasini rivojlantirishga doir qator metodikalar taklif etilmoqda. Ularda o'quv-biluv motivatsiyasini rivojlantirishda kreativlik mohiyatini tashkil etuvchi ijodiy xayol va tanqidiy tafakkur kabi bilish jarayonlarini rivojlantirishga doir mashq va topshiriqlar muammoning yechimi sifatida tavsiya etiladi. Bunday turdagi mashq va topshiriqlar zamirida narsa-buyumlar, predmetlarning asosiy xususiyati nazarda tutilgan holda ularni boshqa shart-sharoitlarda ham qo'llay olish mumkinligi yuzasidan fikr yuritishga undash maqsadi yetakchilik qiladi. Bu jihatlar Ye.P.Torrens tomonidan taklif etilgan metodika mazmuniga singdirilganligi psixolog olim Ye.P.Ilning izlanishlarida alohida qayd etiladi.

J.Hasanboyev ta'lim inson bilish faoliyatining eng murakkab turlaridan biri bo'lib, individual psixik rivojlantirishni va bilimlarni o'zlashtirishni ancha tezlashtirishini; ta'lim jarayonida o'quvchilar ongiga singdirilayotgan nazariy bilimlar amaliy faoliyat yordamida yanada mustahkamlanishini; amaliyotda insonning faol fikrlash faoliyati yuzaga kelishi; fikrlash yordamida u real voqelikni chuqur tushunishi hamda bilish jarayonining mazmun-mohiyatini e'tirof etadi.^[3]

Bilishning murakkab dialektik jarayon sifatida jonli mushohadadan abstrakt tafakkurga, so'ngra amaliyotga o'tish yo'li ekanligiga urg'u qaratgan olim bilish jarayonining eng yuqori bosqichida tafakkur yuzaga kelishi, jonli mushohada va tafakkur doimo odamning amaliy faoliyatiga asoslanishini, bilim amaliyotdan sezgi, idrok, tasavvur va tafakkur asosida hosil bo'lishi va yana amaliyotga qaytib borishida namoyon bo'lishini uqtiradi.

Boshlang'ich sinf ona tili ta'limida o'quv-biluv faoliyatini shakllantirish muammosi o'rganilgan Q.Mamirov o'zining "Quyoshli yurtim" kitobida o'quvchilar faolligi va mustaqilligini tarbiyalashda kognitiv-pragmatik usul elementlarini kiritish metodik hodisa sifatida baholanadi: "Kognitiv-pragmatik ta'lim usulida ta'lim jarayoni sub'ekti - faol o'rganuvchisi, ta'lim tizimi markazi - o'quvchi. O'quvchiga o'rgatilmaydi, u o'rganadi va ta'lim jarayonining hamma tarkibiy qismlari mana shunga muvofiqlashtirilishi lozim. Demak, ona tili darslari ham tafakkur, fikrlash darslari, bilim durdonalarini olishga ehtiyoj - izlanish, topish, tahlil qilish va qo'llash - foydalanish darslari bo'lmog'i zarur".^[4]

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotchi o'quvchilar ijodiy faoliyatini rivojlantirishda, ayniqsa, pedagogik o'yinlar katta ahamiyat kasb etishi haqida quyidagicha so'z yuritadi: "Aynan shunday o'yinlar vositasida kattalar va kichiklar o'rtasida muloqot o'rnatiladi. Bu muloqotlar shaxsiy yondashuv asosida qurilishi kerak. O'qituvchi bolani faqat o'quvchi deb emas, balki bir butun shaxs, o'ziga xos inson deb yondashuvi lozim. O'yinlarda bolaning shaxsiy sifatleri boyib, o'quvchilar ijodiy faoliyatlarini tashkil etishda muhim o'rin tutadi hamda xulqidagi ijobiy qirralar rivojlanadi, ijodiy tasavvur mashqlari vositasida kuzatuvchanlik, xotira, diqqatni kuchaytirish imkoni tug'iladi, psixologik to'siqlar bartaraf etiladi".

Bunday yondashuvlarga matn tuzish, sharhli incho, texnik modellarni konstruksiyalash, rasmlar chizish kabilarni kiritadi. Xususan, musiqa darslarida pedagogik o'yinlardan foydalanish o'quvchilarning ritm, ohang va kuy tuzilishini chuqurroq his etishlariga yordam beradi. Musiqiy rol o'yinlar orqali bolalar turli obrazlarga kirib, asar mazmunini emotsional jihatdan anglay boshlaydilar. Jamoaviy musiqiy o'yinlar esa o'quvchilarda hamkorlik, eshitish madaniyati va bir-birini his qilish ko'nikmalarini shakllantiradi. Musiqa asosidagi ijodiy mashqlar o'quvchilarning mustaqil fikrlashi va improvizatsiya qobiliyatini rivojlantiradi. Bunday jarayonda o'qituvchi yo'naltiruvchi va ilhomlantiruvchi rolini bajaradi. Natijada darslar qiziqarli, jonli va samarali tus oladi. Eng muhimi, musiqa orqali o'quvchilarning estetik didi, ruhiy olami va ijodiy salohiyati izchil ravishda kamol topadi.

Ilmiy izlanishlarida boshlang'ich sinf ona tili darslarida nutq hamda ijodiy tafakkur integratsiyasini ta'minlovchi bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirish, nutqiy bilim, ko'nikma va malakalarni uzviylik va uzluksizlikda, ona tili sathlararo aloqadorlikda izchil rivojlantirishda o'quv-biluv motivlari muhim poydevor sifatida baholanadi. Boshlang'ich sinflarning ona tili ta'limida ommaviy axborot vositalari, turli rasmlar, o'qituvchi nutqi, radio eshittirishlari, teleko'rsatuvlar, axborot texnologiyalari va atrof-muhitni kuzatishdan o'quv materiali sifatida unumli foydalanish o'quvchilar nutqi va tafakkurini rivojlantirish, dunyoqarashini shakllantirish, his-tuyg'usini

tarbiyalash, til hodisalarining xususiyatlarini anglatishda muhim o'rin tutishi asoslanadi. Shu jarayonda musiqa elementlaridan foydalanish boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqiy faolligini yanada kuchaytiradi. Qo'shiqlar matnini tahlil qilish, ohang va so'z uyg'unligini anglash bolalarda badiiy tafakkur rivojiga xizmat qiladi. Musiqiy asarlar orqali berilgan obrazlar o'quvchilarning tasavvurini boyitib, ifodali nutq shakllanishiga yordam beradi. Ritm va ohang asosidagi mashqlar bolalarning diqqatini jamlash hamda eslab qolish qobiliyatini mustahkamlaydi. Ona tili darslarida musiqadan foydalanish o'quvchilarning his-tuyg'ularini tarbiyalashda ham samarali vosita bo'lib xizmat qiladi. Ayniqsa, milliy kuy-qo'shiqlar orqali til va madaniyat uyg'unligi chuqurroq anglanadi. Natijada ta'lim jarayoni yanada mazmunli bo'lib, o'quvchilarda ijodiy tafakkur va nutqiy madaniyat izchil rivojlanadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Fanda shaxs jismoniy va intellektual kamoloti uchta muhim omilga bog'liqligi qayd etiladi. Bular:

- a) biologik omillar;
- b) ijtimoiy omillar;
- d) maqsadli tarbiya omillaridir.

Irsiyat biologik omillarning muhim jihati bo'lib, bunda biologik o'xshashliklar (ota-ona yoki ajdodlarga xos tafakkur, nutq, qobiliyat, ixtiyoriy hatti-harakat, amallar va boshq.)ning nasldan-naslga o'tishi tushuniladi. Biroq mudroq holatdagi iste'dod va layoqatni uyg'otish uchun oila muhiti va ta'limtarbiya jarayoni katta o'rin tutadi.

Ijtimoiy omillarning zarur xususiyati bu muhit bo'lib, u bolaning shaxs sifatida shakllanishiga ijobiy yoki salbiy ta'sirini ko'rsatadi. Ya'ni, muhit shaxs kamolotiga ta'sir qiluvchi georafik (makon-joy, turmush tarzi, urf-odat, an'ana, til va dialekt kabilar ta'sirida tarbiyalanib ulg'ayishi kabilar) va mikromuhit (oilal, do'stlar, tengdoshlar va boshq.) hodisalaridir. Muhit va tarbiya shaxs sifatleri rivojida eng ta'sirchan omillardan hisoblanadi. Bola qobiliyatlari rivojlanishi va bilim olishga qiziqishini aniq yo'naltirishda uning ta'lim-tarbiya jarayonidagi faoliyati yetakchilik qiladi. Binobarin, ijtimoiy faollik, qobiliyat va motivatsiya muvaffaqiyatga erishishni ta'minlaydi.

Qobiliyat shaxsning psixologik va fiziologik tuzilishi xususiyati bo'lib, u ko'nikma va malakalarni egallash jarayonida rivojlanib boradi. U "birorta xususiyatning o'zini emas, balki shaxs faoliyatining talablariga javob bera oladigan va shu faoliyatda yuqori ko'rsatkichlarga erishishni ta'minlashga imkoniyat beradigan xususiyatlar sintezi"dir.

Faoliyat esa "kishilarning tashqi olamga faol munosabati shakli, insonning o'zini o'zi maqsadga muvofiq tarzda o'zgartirish usuli, inson borlig'ining muhim xususiyatlaridan biri. Faqat faoliyat zamiridagina inson mohiyati namoyon bo'lishi, jamiyatning, har qanday ijtimoiy tuzilmaning mavjudligi ta'minlanishi mumkin". Faoliyat jarayonida musiqa insonning tashqi olam bilan munosabatini ifodalovchi samarali vositalardan biri hisoblanadi. Musiqiy faoliyat orqali shaxs o'z his-tuyg'ularini anglaydi va ularni ongli ravishda namoyon etadi. Kuy va qo'shiqlarni ijro etish jarayonida inson o'z qobiliyatlarini rivojlantirib, ichki imkoniyatlarini kashf etadi. Jamoaviy musiqiy faoliyat esa ijtimoiy munosabatlarni mustahkamlab, hamkorlik va mas'uliyat tuyg'ularini shakllantiradi. Musiqa bilan bog'liq faoliyatlar insonning maqsadga yo'naltirilgan harakatlarini faollashtiradi. Ayniqsa, ta'lim jarayonida musiqiy mashg'ulotlar shaxsning har tomonlama rivojlanishiga xizmat qiladi. Natijada musiqa faoliyati orqali inson mohiyati, uning ijodiy va ijtimoiy qirralari yanada yorqin namoyon bo'ladi.

Fikrimizcha, boshlang'ich sinf o'quvchilarida ma'naviy-ma'rifiy dunyoqarashni shakllantirishning pedagogik imkoniyatlarini yaratish, shaxsning muayyan gipotezalarni ilgari surishi, taxmin va farazlarning to'g'ri yoki noto'g'ri ekanligini tajribalarda sinab ko'rishi, kuzatishlari va tahlillar asosida tegishli xulosalarga kelishi, turli shakllarda namoyon bo'lgan izlanishlari samarasining jamiyat a'zolari tomonidan e'tirof etilishi, shuningdek, fan-texnika, madaniyat hamda san'at kabi turli sohalarini boyitish va rivojlantirish borasidagi yaratuvchanlik faoliyatidir. Bu jarayonda musiqa san'ati boshlang'ich sinf o'quvchilarining ma'naviy-ma'rifiy dunyoqarashini boyitishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi. Musiqiy asarlar orqali bolalar yaxshilik va yomonlik, go'zallik va nafosat tushunchalarini chuqurroq anglay boshlaydilar. Kuy va qo'shiqlar mazmunini tahlil qilish o'quvchilarning fikrlash doirasini kengaytirib, mustaqil xulosa chiqarish ko'nikmasini rivojlantiradi. Musiqiy tajribalar va kuzatuvlar orqali bolalarda eshitish madaniyati, sezgirlik va estetik did shakllanadi. Ayniqsa, milliy musiqa namunalari o'quvchilarda vatanparvarlik va madaniy merosga hurmat tuyg'ularini mustahkamlaydi. Musiqa bilan bog'liq ijodiy izlanishlar bolalarning o'z qobiliyatini namoyon etishiga va jamoadagi o'rni anglashiga yordam beradi. Natijada musiqa san'ati orqali o'quvchilarning ijodiy, ma'naviy va intellektual rivoji izchil ta'minlanadi.

So'nggi paytlarda barcha sohalarida "kreativlik", "kreativ yondashuv" atamalaridan foydalanish keng ommalashgan. Ular "ijod" yoki "ijodkorlik" tushunchalaridan qaysi jihatlari bilan farqlanadi? Chunki aksariyat hollarda bu tushunchalarning ma'nodosh sifatida qo'llanilishi kuzatiladi. Bu boradagi izlanishlarida E.M.Fayzulayev shunday fikr yuritadi: "ijodkorlik jarayoni muallifning, uning qobiliyatiga, an'analarga asoslanadi. Kreativlik

jarayoni ...azaliy tushunchalarning borligi, nimanidir nima uchun, kim uchun va qanday yaratish va aynan nimani yaratish uning asosiy tashkil etuvchi pragmatik elementi hisoblanadi... Ijod har doim birlamchi va fundamental. Kreativlikni ijodsiz amalga oshirish mumkin emas". [5]

Demak, kreativlik tushunchasi maqsad qo'yish va uni ro'yobga chiqarishga doir vazifalarning aniq belgilanishi jihatidan ijod jarayonidan farqlanadi deyish mumkin. Bir so'z bilan aytganda, kreativlik ijodni amalga oshirish algoritmidir.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ma'naviy-ma'rifiy dunyoqarashni shakllantirishning pedagogik mexanizmlarini ishlab chiqish esa kreativlikka ruhlantiruvchi va unga zamin yaratuvchi omildir. Bu mexanizmlarda musiqa ta'limi alohida o'rin egallab, o'quvchilarning ichki hissiy olamini faollashtiradi. Musiqiy faoliyatlar bolalarda erkin fikrlash va o'zini ifodalash imkoniyatini kengaytiradi. Qo'shiq aytish, ritmik harakatlar va musiqiy o'yinlar orqali o'quvchilarda ijodiy tashabbus kuchayadi. Musiqa darslarida yaratilgan ijobiy psixologik muhit bolalarning o'ziga bo'lgan ishonchini mustahkamlaydi. Shu orqali ularning ma'naviy qadriyatlarga bo'lgan munosabati yanada boyiydi. Musiqiy ijod jarayonida o'quvchilar hamkorlikda ishlash va bir-birini tinglash madaniyatini egallaydilar. Natijada pedagogik mexanizmlar orqali boshlang'ich sinf o'quvchilarida kreativlik va ma'naviy kamolot uyg'un holda rivojlanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Ijodkorlik tushunchasi bu "sifat jihatidan yangi, original va takrorlanmas biror yangilikni paydo qiluvchi faoliyat" ni anglatadi. Ko'rinadiki, ijodkorlik sifatleri shaxsning bilish jarayonlari hamda hissiy-irodaviy jabhalari, xususan, tafakkuri, tasavvuri va qobiliyati bilan uzviy holda rivojlanib boradi. Ong va tafakkur insonni boshqa mavjudotlardan ajratib turadi. Inson tafakkur orqali voqelikni ongida umumlashiradi, narsa-hodisalar o'zaro bog'liqlik, munosabat va xususiyatlarni anglab yetadi. Tafakkur mahsuli nutq orqali ifodalanadi.

Tafakkur "inson aqliy faoliyatining yuksak shakli; ob'ektiv voqelikning ongda aks etish jarayoni. Tafakkur atrof-muhitni, ijtimoiy hodisalarni, voqelikni bilish quroli, shuningdek, inson faoliyatini amalga oshirishning asosiy sharti sanaladi. U sezgi, idrok, tasavvurlarga qaraganda voqelikni to'la va aniq aks ettiruvchi yuksak bilish jarayonidir". Musiqa san'ati tafakkurning ana shu yuksak shaklini rivojlantirishda samarali vosita sifatida namoyon bo'ladi. Musiqiy asarlar orqali inson voqelikni nafaqat aqliy, balki hissiy-idrokiy jihatdan ham chuqurroq anglaydi. Kuy va ohanglar tafakkur jarayonida obrazli fikrlashni shakllantirib, tasavvur doirasini kengaytiradi. Musiqa tinglash va tahlil qilish orqali shaxs hodisalarga turli nuqtayi nazardan baho berishga o'rganadi. Ijodiy musiqiy faoliyat tafakkurning mustaqil, tanqidiy va erkin shakllanishiga zamin yaratadi. Musiqa orqali insonning ichki dunyosi va tashqi voqelik o'rtasida uyg'unlik hosil bo'ladi. Natijada tafakkur nafaqat bilish quroli, balki estetik idrok va ma'naviy kamolot manbai sifatida ham boyib boradi.

Zamonaviy psixologiyada V.V.Davidov tomonidan ta'limni rivojlantirish uchun faoliyatning umumiy nazariyasi hamda aqliy harakatlar va tushunchalarni shakllantirish konsepsiyasi, shuningdek, falsafiy bilimlar, ma'lumotlar asosida nazariy fikrlashning asosini tashkil etadigan talablar tavsiya etilgan. Ushbu talablar quyidagicha:

- 1) tushunchalar "tayyor bilim" sifatida berilmasligi, aksincha, o'quvchilar ularning kelib chiqishi moddiy asoslarini hisobga olgan holda o'qib-o'rganishi;
- 2) umumiy va mavhum xarakterdagi bilimlarni o'zlashtirish aniq va konkret bilimlarning asosi bo'lib xizmat qilishi;
- 3) ob'ektning muhim aloqalarini ajratib ko'rsatish va modellarning takrorlash mumkin bo'lgan harakatlarini maxsus shakllantirish;
- 4) o'quvchilar asta-sekin va o'z vaqtida mavzuviy harakatlardan, aqliy faoliyat doirasidan ularni bajarishga o'tishlari kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Davletshin M.G., To'ychiyeva S.M. Umumiy psixologiya. –Toshkent: Nizomiy nomidagi TDPU, 2002. –105-110b.
2. G'oziyev E.E. Tafakkur psixologiyasi. – T.: O'qituvchi, 1990. – 306–307-b.
3. Hasanboyev J. va boshqalar. Pedagogika (pedagogika nazariyasi va tarixi). Oliy o'quv yurtlari uchun darslik. – Toshkent: Noshir, 2011. – 294-b
4. Q.Mamirov. "Quyoshli yurtim". TDPU (mus.to'p). T – 2000.
5. E.M.Fayzullaev. Bo'lajak musiqa o'qituvchilari badiiy didini shakllantirishning pedagogik shart-sharoitlari (o'zbek mumtoz musiqasi misolida). Ped.fan.nomz... dissertatsiyasi. TDPU. T.: 2010y.
6. A.T.Gulboyev. Art-pedagogika asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarini estetik tarbiyalashning nazariy asoslari "Ta'limda istiqbolli izlanishlar - xalqaro ilmiy-metodik jurnal № 11/2025 ISSN: 3060-527X".
7. A.T.Gulboyev. Art-pedagogik yondashuv asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarini estetik tarbiyalash "–PEDAGOGIK MAHORATI ilmiy-nazariy va metodik jurnal. 2023, № 8".

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №2(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.